

Luigi Maria Epicoco

Telemah se nije prevario

O odnosu roditelja i djece

Naslov izvornika:

Luigi Maria Epicoco, *Telemaco non si sbaglia.*
O del perché la giovinezza non è una malattia

© 2018 Edizioni San Paolo s.r.l.
Piazza Soncino, 5 – 20092 Cinisello Balsamo (Milano)
www.edizionisanpaolo.it

Nakladnik i copyright za hrvatsko izdanje:

© 2023 by SALESIANA d. o. o.
Omiška 8, Zagreb
salesiana@salesiana.hr
www.salesiana.hr

Za nakladnika: Mihovil Kurkut

Urednik: Matija Janeš

Prijevod s talijanskoga: Lara Žiković
Redaktura prijevoda: Davorka Gašparović
Lektura: Ivana Rimac
Oblikovanje naslovnice: Hrvoje Orlović
Prijelom: Salesiana d. o. o.
Tisak: Og grafika d. o. o., Jastrebarsko

ISBN 978-953-205-269-5

Luigi Maria Epicoco

Telemah se nije prevario

O ODNOSU RODITELJA I DJECE

Predgovor Massima Recalcatija

sal.
esi
ana

Zagreb, 2023.

»Gospodine, pokaži nam Oca i dosta nam je!«

Nato će mu Isus:

»Filipe, toliko sam vremena s vama

i još me ne poznaš?«

»Tko je vidio mene, vidio je i Oca.«

(Iv 14, 8-9)

Mojem ocu i majci

PREDGOVOR

Josipova tunika

Luigi Maria Epicoco ima dar riječi. Ovaj dar nadilazi puku učenost, podatkovnu točnost ili propisnu ispravnost u korištenju jezikom. Dar izražavanja dar je svjetla. U tom je smislu njegova pisana riječ uvijek okupana svjetlom koje njegovu prozu čini živom i pulsirajućom. Njegov je način promišljanja ono što ga približava uzvišenom stilu propovijedanja. Bez namjere da pametuje, bez autoritarnosti, bez pedagoškog poziva. Riječ don Luigija Epicoca rađa se iz jedinstvenog susreta s potpunom tajnom života i smrti. Naravno, ne bez čitanja i iščitavanja biblijskog predloška – što pokazuje i ova knjiga. No, čak i uporaba biblijskog predloška nadilazi školsko poimanje teološkog razumijevanja. I u tom je smislu njegova riječ duboko kršćanska. Isus prvi pokazuje kako istinitost njegove riječi ne ovisi o ispravnu teološkom tumačenju predloška, već o davanju svjedočanstva koje jedino može rasvijetliti istinu inače nedostižna rukopisa.

Luigi Epicoco ostaje vjeran tom nauku. Njegovo pri-
bjegavanje Bibliji nikada nije opterećeno željom za isti-
canjem znanja, nego je uvijek u svrhu susreta s Isusom
– Isusom koji je događaj – i potpuno je ovisno o tom
susretu.

U ovom njegovu najnovijem djelu pod naslovom
Telemah se nije prevario, predmet je meditacije život sina.
Mladost, kaže nam, nije bolest koju treba liječiti. Prva je
zadaca odgoja dati povjerenje sinovu životu. Mladost se –
dodao bih – ne bi trebalo smatrati tek ograničenim život-
nim razdobljem, nego neograničenim životnim izvorom
sposobnim uvijek održavati život na životu. Zaista, ništa
nije tragičnije od mrtva života. Za Isusa najveći je grijeh
odricanje od svojeg talenta. Eto zašto Epicoco može pi-
sati da je mladost »vrijeme ljubavi«, jer ona prati život u
njegovu rastu kao žila kucavica, kao snaga. Snaga želje
i ljubavi, koja odbija tešku sjenu smrti i ugnjetavačko
breme prošlosti; koja daje prednost otvorenu obzoru
budućnosti nad paklenim ropstvom vlastitog Egipta.
Nije slučajnost da je neke od najživljih stranica posvetio
»kompleksu Egipta«, odnosno pogledu na život u kojem
ljudi vide prošlost kao lance što ih se ne mogu osloboditi;
radije biraju vlastite lance nego vlastitu slobodu.

Na ovom putovanju tajnom sinova života, Epicoco
doziva među nas, sada, u našu današnjicu, likove svojstve-
ne biblijskom zapisu: Izaka, Josipa, Samuela, Davida,
izgubljenog sina te samoga Isusa. Dovodi ih, ali ne kao
povijesne osobe, osobe iz prošlosti ili simbolične relikvije.
Ne, on nam pokazuje da su ovi likovi među nama, da
žive u suvremenome svijetu – živi i netaknuti prašinom

vremena. Njegov način razmišljanja pokazuje kako biblijska istina nije sahranjena istina, namijenjena arhivu, već vibrantna istina, nedvojbeno prisutna u današnjem vremenu. Tako ovi sinovski likovi postaju dragocjeni sugovornici za razumijevanje puta k čovječnijem životu. Što znači biti sin? Što znači naslijediti? Koji je najveći dar roditeljstva? Na koji način shvatiti simbolično *po-sinovljenje*? Tko je pravi sin?

Telemah djeluje kao lik sina koji sažima i pozitivno odgovara na navedena pitanja.¹ Telemah je pravi sin jer zna da je sinovu životu potreban očev život kako bi pro-našao svoj vlastiti put, onkraj onog očevog. On je pravi sin jer shvaća bit bivanja sinom u svjetlu etičke zadaće nasljeđivanja: učiniti istinski našim ono što smo primili od naraštaja koji su nam prethodili; povezati ishodište s odredištem; osmisliti vlastito osobno putovanje ponovnim osvajanjem onoga što su nam predci predali u ruke; ne ostati paraliziran u slijepom sukobu s očevima, nego prepoznati simbolički dug koji nas veže uz njih; ne željeti biti u očevoj koži, nego s njim uspostaviti novi savez u ime života. Telemah je sin koji zna živjeti u iščekivanju, u spremnosti za dolazak Drugoga, i to bez sjete, već sa snagom onoga koji je spreman na novo putovanje. Luigi Epicoco uzima ovaj lik i njegovu značajnu robusnost iz svojih radova o dinamici potomstva, ali ga povezuje

¹ Usp. M. Recalcati, *Il complesso di Telemaco. Genitori e figli al tramonto del padre (Telemahov kompleks. Roditelji i djeca nakon propasti očinstva)*, Feltrinelli, Milano 2013.; M. Recalcati, *Il segreto del figlio. Da Edipo al figlio ritrovato (Sinova tajna. Od Edipa do izgubljenog sina)*, Feltrinelli, Milano 2017.

s biblijskim likovima sinova koje sam upravo naveo. Čitatelj će cijeniti oštroumnost kojom Epicoco ustraje u povezivanju događaja vezanih uz sinove s velikim problemom odgojne krize koja prožima naše vrijeme. Možemo reći da je među tim likovima posebno znakovit onaj Josipa Egipatskog. Poznajemo njegovu priču: jer je bio najmlađi i jer ga je otac najviše volio, izazivao je zavist i bijes svoje braće koja su skovala plan kako da ga usmrte. Izbjegavši opasnost, našao se u povlaštenom položaju na faraonovu dvoru u trenutku velike krize. Ondje je ponovno susreo svoju braću, koja su se, jer su ga prepoznala, bojala njegove osvete. No, Josip se izmiruje s njima te ih spašava od bijede. Sterilnost individualizma koji proizvodi samo zavist i ljubomoru, na taj je način nadvladana odgovornošću koja za svoj obzor ne postavlja vrebati drugoga, već uzima novi obzor odnosa.

No, jedan detalj posebice zaokuplja Epicocovu pozornost. On se tiče posebnog odnosa između Josipa i njegova oca. Sinovi, podsjeća Epicoco, imaju potrebu biti nezamjenjivi, miljenici. Ta bi omiljenost trebala pratiti svakog sina u njegovu odnosu s Drugim koji se o njemu brine. Dobro na to podsjeća Levinas: svaki je sin – sin jedinac. Tunika koju je ostarjeli otac pripremio za Josipa, najmlađega sina, bila je nezamjenjiva – osobito dugih rukava. Ova je nepravilnost zapravo bila znak razlikovanja. Josipova je tunika drukčija, jedinstvena, i pokazivala je da je on sin miljenik. »Logika krda« – objašnjava Epicoco – okomljuje se na tog sina potaknuta osjećajem isključenosti. Isti je motiv vodio i Kaina: udariti miljenika, ukloniti drugoga koji uzima očevu ljubav. U tom

bi smislu svaki sin trebao imati pravo naslijediti Josipovu tuniku; biti vrijedan ljubavi u očima Drugoga. Na isti taj način tunika, kao simbol dara ljubavi Drugoga, omogućuje Josipu da na mržnju ne odgovara mržnjom, već da prašta; da ne podleigne osvetničkom duhu krda. »Kada doživimo izabranost u životu, možemo postati nasljedstvo za druge... To je golema pouka koju bi odrasli uvijek trebali učiti: jedini način na koji osoba može nešto naslijediti jest omogućavajući sreću voljenoj osobi.« Tako i mi možemo primiti nešto od vlastitih sinova. Zapravo, samo ljubav dana miljenicima omogućuje uzvratanje ljubavi: »Tako je predodžba nasljedstva okrenuta naglavačke: sinovi su ti koji ostavljaju naslijeđe svojim očevima, dok očevi svojim sinovima daju obećanje.«

MASSIMO RECALCATI

Noli, svibanj 2018.

UVOD

*»Svatko od nas barem je jedanput
gledao u more čekajući
da se odande nešto vrati«.*

(MASSIMO RECALCATI)

Razmišljanja prikupljena u ovoj knjizi rodila su se u donekle kratkom, ali zahtjevnu vremenu, koje se podudara s nekoliko mjeseci provedenih u Svetoj zemlji, u Jeruzalemu. Gradu koji u svim svojim proturječjima čuva uspomenu Isusova prolaska. Boravak u Jeruzalemu tjera nas da se neprestance suočavamo sa Sinom, jer sve govori o njemu. A suština onoga što je Isus ondje činio bilo je navijestiti radosnu vijest evanđelja pokazujući nam Oca. Ovo je zaista Očev grad.

Svaka od ovih stranica umnogome duguje biblijskom izvješću. U njemu sam pronašao važne priče o mladima, o očevima, o sinovima. Biblija je neiscrpno blago. No ključ za čitanje tih priča o međuljudskim odnosima oblikovao se u susretu s riječima i s djelom profesora Massima Recalcattija. Oduvijek sam njegovu raščlambu

našega suvremenog svijeta smatrao vrlo suvremenom i bogatom značenjem, posebice raščlambu onoga što naziva »Telemahovim kompleksom«. To je:

obrnuti Edipov kompleks. Edip je oca doživljavao kao suparnika, kao prepreku na vlastitom putu. Njegovi su zločini najgori u povijesti čovječanstva: ubiti oca i seksualno uzeti majku. Sjena krivnje koja je pala na njega navest će ga na očajnički potez – da si iskopa oči. Telemah, pak, očima gleda more, pretražuje obzor. Čeka brod svojeg oca, kojega nikada nije upoznao. Njegov bi povratak vratio Zakon otoku kojim dominiraju prosci – zaposjeli su njegov dom te nekažnjeno i bez sustezanja uživaju u njegovu imetku. Telemah se oslobodio Edipova nasilnog ocubojstva; on traži svojeg oca, ne kao suparnika s kojim će se nasmrtno boriti, već kao želju, kao nadu, kao mogućnost povratka Zakona riječi u njegovu zemlju.²

Recalcati promišlja o obrazovanju, svijetu mladih, prijenosu života – ne kao o jednostavnome sukobu, nego kao o iščekivanju. Njegovo viđenje stvarnosti je povoljno. To je optimistična raščlamba u vremenu velikih pesimizama. Ova je knjiga napisana ponajprije zahvaljujući njemu, stoga riječi njegova predgovora smatram pravom vrijednošću u njoj prikupljenih jednostavnih razmatranja.

Nisam htio ići utabanim stazama. Svatko s ovih stranica može uzeti ono što mu je najkorisnije: ono duhovno, međuljudske odnose, teološko, ljudsko.

² M. Recalcati, *Telemahov kompleks. Roditelji i djeca nakon propasti očinstva*, Feltrinelli, Milano, 2013., str. 12.

Od srca se nadam da bi ove izazovne riječi mogle pridonijeti raspravi koja je otvorena uoči XV. redovne opće skupštine Biskupske sinode koju je papa Franjo najavio za listopad 2018. pod nazivom: *Mladi, vjera i razlučivanje zvanja*.

Također, moram zahvaliti svima koji su doprinijeli stvaranju ovog djela. Posebice franjevcima iz samostana San Salvatore u Jeruzalemu koji su tijekom mojeg boravka u toj zemlji bili moja obitelj.

Hvala Alessandru Stamerri, Viviani Epicoco i nadasve Ledi Cimini koji su imali strpljenja prenijeti moju riječ na papir. I svima onima koji su, govoreći mi o svojim iskustvima očeva i sinova, pomogli još više osvijestiti vlastiti život.

Jeruzalem, 1. travnja 2018.,
na blagdan Uskrsa

PROLOG

Je li mladost bolest?

Ovo bi nam pitanje moglo izmamiti osmijeh na lice, no u suvremenom je svijetu način na koji pristupamo mladosti zapravo potpuno jednak onome kojim pristupamo bolesti. Mladost se doživljava kao krizno razdoblje koje je potrebno liječiti. No, ne shvaćamo da je mladost takva upravo zato što, na znakovit način, njezina kriza predstavlja samu bit života.

Izliječiti krizu mladosti znači umrijeti jer sam je život kriza predstavljena mladošću ili jednostavno nije život. Krize su mladosti napetost i nesigurnost: ali to je nesigurnost putovanja. To je put – ono što se najčešće očituje u nedostatku sigurnosti, nedostatku odgovora, nelagodnim pitanjima. I upravo tu doživljavamo što su zapravo mladost i život.

Mladost je prijelaz iz djetinjstva u odraslu dob. Ona, dakle, postaje trenutak u kojem se ispitujemo i počinjemo se otkrivati. To je vrijeme u kojem zaista utvrđujemo što je slabost, u kojem iskušavamo vlastite granice. Sve

to postaje jedno neizmjereno pitanje o nama samima: *tko sam zapravo ja?* Više nam nije zanimljivo znati tko su drugi niti znati sve o svijetu oko nas. Naš pogled otkriva tajnu nas samih: jesmo li voljeni, postoji li netko tko nam život čini pouzdanim?

Život nas, u mladosti, počinje pogađati, a drugi nam ljudi – u zaljubljuvanjima, mržnji, odnosima koji su prije bili važni – polako postanu beskrajno problematični. Sve je to složeno jer upućuje na mene, na ovu veliku tajnu, na veliku nepoznanicu tko sam ja.

Nitko od nas ne može pobjeći tom iskustvu, tom silasku u podzemlje, tom uranjanju u stvarnost, tom nedostatku poezije. Jer, iako je istina da je upravo mladost vrijeme u kojem najviše osjećamo bit poezije, bit životnog romantizma, istina je i da su osjećaji koje imamo u mladosti, najčešće, potresni i bolni. Osjećaji zbog kojih doživljavamo tjeskobu i nerazumijevanje.

Jako se plašimo nepoznate zemlje koja je mladost: bojimo se, primjerice, upasti u tjeskobu, sići u dubinu određenih pitanja. Temeljni strah proizlazi iz uvjerenja da nam se ne će svidjeti odgovor ili da odgovor na naše pitanje ne postoji. Ni sami ne znamo je li potresnije živjeti s odgovorom koji nam se ne sviđa ili u sebi tek gajiti prikriveno uvjerenje da odgovor ne postoji. Da ne postoji odgovor tako velik kao što je veliko pitanje koje nosimo u srcu i koje gori u nama.

Upravo ovdje shvaćamo kakve smo odnose imali u životu: pomoću hrabrosti koju imamo za sukob s krizom

mladosti, krizom susreta s vlastitom slabošću, krizom susreta s pitanjem o sebi. Prema toj hrabrosti, ili njezini nedostatku, možemo shvatiti jesmo li imali nekoga tko nas je volio toliko da nas potakne da prijedemo taj opasan, neprohodan, ali i nužan teren.

Paradoks proizlazi iz činjenice da u početku mislimo kako imamo veliku želju krenuti na to putovanje te da se moramo osloboditi svega što nas sputava kako bismo to mogli učiniti.

Ono što nas obično sputava naše su veze. Pomislimo kako ćemo rezanjem tih veza biti dovoljno slobodni krenuti na putovanje. Ne shvaćamo da su, naprotiv, upravo te veze ono što nam pomaže tijekom putovanja. Stoga, u pokušaju prekida veza oko nas, onemogućavamo i putovanje koje nas čeka. Tada se pitanje mladosti izokreće te postaje pitanje koje se odnosi na prošlost, a ne više na budućnost. Postaje pitanje koje samo nastavlja raščlanjivati ono što smo bili, što smo učinili, što smo proživjeli, što nas je povrijedilo, što nas je učinilo takvima kakvi jesmo u ovome trenutku. Kao da pred nama više nema priče. Cijeli naš život postaje golemo tumačenje naše prošlosti.

Vjerujem da je korijen suvremene depresije upravo u tome što smo postali taoci prošlosti. Nismo više u stanju usmjeriti svoj pogled prema naprijed. Ljutnja koju gajimo u sebi; prema osobi koja smo ranije bili, prema onima koji su prije bili tu, u našem životu... sve postaje utrka u pronalaženju krivca.

Život je vrijedan ako se pronađe razlog za življenje, a ne žrtveni jarac kojeg ćemo kriviti za svoju nesreću.

Trebali bismo tražiti razloge za sreću, a ne pohranjivati razloge koji bi potvrdili našu nesreću.

Osvrnemo li se na posljednjih nekoliko godina ili desetljeća, primijetit ćemo da smo u velikoj opasnosti ostati taoci prošlosti. Nastavljamo pomno proučavati našu blisku, nedavnu prošlost, revolucionarnu prošlost 20. stoljeća, prošlost velikih ratova i velikih tragedija. Prošlost velikih ideologija i njihovih neuspjeha, ali i velikih neispunjenih nada. Neprestance pretražujemo prošlost u potrazi za nečim zanimljivim, radi čega bi vrijedilo živjeti u sadašnjosti.

Uistinu, najpametnije što možemo učiniti jest shvatiti da smo u ovom trenutku pozvani ponovno otkriti jednu potpuno drukčiju odgovornost. Ne samo odgovornost onih koji znaju dobro tumačiti prošlost, već onih koji ju znaju čuvati i iz nje izvući pouku.

U ničeanskom sjećanju uzvik »Bog je mrtav« bio je vapaj oslobođenja. Božja smrt bila je smrt svega onoga što je, prema Nietzscheu, pritiskalo čovjeka i čovječanstvo. Čak nije bio u potpunosti u krivu u toj potvrdi proizašloj iz iskrivljene metafizike, nečovječnog i prisilnog tumačenja stvarnosti: radilo se o pokušaju da se riješi *Oca* koji je, s vremenom, postao *Gospodar*. Čovjeku nije preostalo ništa drugo nego poželjeti njegovu smrt jer je to predstavljalo jedinu zamislivu mogućnost da bude istinski slobodan.

No, potom smo shvatili da nije dovoljno *ubiti oca* kako bismo bili slobodni. Da za ostvarivanje slobode

nije dovoljno ubiti autoritarnu ideju, onu koju smo krivili za ugnjetavanje što je pritiskalo naše živote. *Otac* je potreban kako bismo se mogli suočiti sa životom koji je pred nama; *otac* je potreban kako bi život uopće bio moguć.

Tako je stvoren svojevrsni kratki spoj između želje za oslobođenjem (za *očevom* smrću) i želje za mogućnošću života (želja za *ocem*).

Edip, koji je ubio svojeg oca, u stvarnosti ne postaje slobodniji nego prije. Naprotiv, na taj je način počeo vlastito samouništenje.

Ako je ovo naša trenutačna stvarnost, pravo pitanje glasi: trebamo li provesti ostatak naše priče oplakujući ovu tragediju? Plakati na ruševinama prošlosti? Zar nam ne preostaje ništa drugo nego stalno pričati i prepričavati priču o Edipu? Koje su mogućnosti skrivene u ovom povijesnom trenutku, u društvu, u suvremenoj kulturi, u kojoj osjećamo nedostatak vidika što bi nas gurao naprijed, nedostatak obzora koji bi nam ponovno nudio budućnost? Možemo li jednostavno ušutkati želju za budućnošću koristeći se nostalgijom, obnavljanjem prošlosti? Trebamo li misliti kako je *obećana zemlja*, o kojoj nam govore biblijski redci, poboljšani Egipat? Možemo li prijeći pustinju jednostavno nošeni žudnjom za egipatskim loncima?

To predstavlja velik izazov koji je stavljen pred nas: shvatiti *obećanu zemlju* kao mjesto koje ne poznajemo, koje se ne može jednostavno zamisliti kao novi Egipat, bez ropstva. Budućnost nije ponovna ponuda prošlosti

u novom izdanju; ona je uvijek tajna, u njoj nas uvijek čeka nešto sasvim novo.

Hodamo prema nečemu novome, hrani naših života, i moramo otkriti kako ne postati taoci vlastitog oslobođenja, našeg pokušaja da izađemo iz pustinje.

Mladost tako možemo usporediti s putovanjem kroz pustinju. Putovanjem na kojemu kušamo glad, žeđ, nedostatak putokaza, neizvjesnost, nesigurnost u to kamo trebamo ići i koliko će putovanje trajati. Ova zadnja nedoumica, između ostalog, vodi nas do još jednoga jasnog pitanja: koliko traje mladost? Koliko traje ova kriza? Koliko traje prelazak pustinje? Kada možemo reći da smo stigli u *obećanu zemlju*?

Netko je s pravom napisao da je Bogu Izraelovu bilo jako lako tjelesno izvući narod iz Egipta, no puno veći napor bio je ukloniti Egipat iz srca Izraelaca, iskorijeniti ropstvo iz njihova načina mišljenja. Ova je napomena važna za svakoga od nas, ona je nešto što nikada ne bismo smjeli zaboraviti: naša istinska sloboda nije samo jednostavno, matematički, zemljopisno, doći do cilja ili postići nešto. Naše je oslobođenje promjena srca, promjena načina mišljenja. Sloboda, u prvom redu, nije promjena mjesta ili okolnosti, već je to nova slika, novi pogled na stvarnost.

Izrael će biti istinski slobodan samo nastavljavajući svoj hod prema obećanoj zemlji. Kada pomisli da je stigao na svoje odredište, odnosno, da više ne mora putovati, tada će biti izložen kušnji idolopoklonstva.

Zaista, što je idolopoklonstvo ako ne prekid putovanja, pomisao da smo stigli na cilj? Život počinje obolijevati kada prestane biti put, kada više nije hod, kada mislimo da više nemamo pitanja, kada pretpostavimo da više nemamo razloga. Onda kad se preobrazimo u čovjeka iz evanđeoske prispodobe, onoga koji je, kako bi pohranio urod žita, proširio svoje žitnice, stao i sam rekao duši svojoj: *»Evo imaš u zalih mnogo dobara za godine mnoge. Počivaj, jedi, pij, uživaj!«* Evanđelje ovu prispodobu završava vrlo tvrdo i napeto, riječju koja mu biva upućena: *»Bezumniče! Već noćas duša će se tvoja zaiskati od tebe! A što si pripravio, čije će biti?«*³

Najveća tragedija koja bi se ikome mogla dogoditi jest živjeti za osjećaj da smo među onima koji su stigli. Upravo u trenutku kad se počnemo tako osjećati, naš život završava; i morat ćemo podnijeti račun za život koji je proživljen samo za sebe, ne brinući se ni za što drugo osim za sebe.

Može se činiti pretjeranim, no izliječiti se od mladosti znači umrijeti. Zato se uvijek moramo nadati da ćemo otkriti način kako ne ozdraviti od te »bolesti«, način da ta kriza ne nestane, način da putovanje bude uvijek moguće. Pronaći put tijekom kojega Egipat – iz kojeg smo pobjegli i koji predstavlja stanje ropstva, ovisnosti, ugnjetavanja – ne postaje ponovno naša sadašnjost, naše jedino stanje.

³ Usp. Lk 12, 16-21.

Sadržaj

PREDGOVOR [Massimo Recalcati]	7
UVOD	13
PROLOG	17
I. Telemah (ili o nadi da će se nešto vratiti s mora)	31
II. Abraham/Izak (ili o jedinstvenosti)	41
III. Izrael/Josip (ili o odabranosti)	63
IV. Eli/Samuel (ili o pozivu i želji)	79
V. David-sin/David-otac (ili o srcu)	99
VI. Bogati mladić (ili o odluci)	121
VII. Milosrdni otac (ili o oprostui)	131
VIII. Isus (ili o čežnji za ocem)	147